

דף מידע – עופרת וקדמיום במוצרים קרמיים הבאים במגע עם מזון

עופרת וקדמיום הן מתכות כבדות רעילות שנמצאות לעתים קרובות בפיגמנטים (צבעים) של כלי אוכל ובישול. מתכות אלו ידועות כמסוכנות מאד לבריאות. עופרת ידועה כרעילה למערכת העצבים ומסוכנת במיוחד עבור תינוקות וילדים ואין עברה סף בטוח. קדמיום מסווג כחומר מסרטן וודאי בבני אדם וכן קשור למחלות כליות, מחלות ריאות, פגיעה בעצמות ואף לשיבוש הפעילות ההורמונאלית.

קיים תקן רשמי שמגביל את רמות העופרת והקדמיום שיכולות להשתחרר מכלים קרמיים וכלי הגשה מזכוכית – תקן 1003 "שחרור עופרת וקדמיום מכלים הבאים במגע עם מזון: כלים קרמיים, כלים קרמיים-זכוכיתיים וכלי הגשה מזכוכית".

על מנת להבטיח את בריאות הציבור, יש לוודא כי הכלים הקרמיים וכלי הגשה מזכוכית עומדים בדרישות תקן 1003. כלים מיובאים נמצאים תחת פיקוח מכון התקנים. מידע שהועבר אלינו ממכון התקנים הישראלי, בעקבות בקשה שהגשנו לפי חוק חופש המידע, מצביע על פסילות רבות של משלוחים בשל חריגות משמעותיות מן הקבוע בתקן 1003.

במהלך שנת 2015 נמצאו 286 משלוחים שלא התאימו לדרישות התקן, שהם למעלה מ-11% מהמשלוחים שנבדקו. מנתוני מכון התקנים עולה כי **בעקבות פסילת משלוחים אלו נמנעה הפצה של כ-300,000 כלים רעילים בישראל.**

מהנתונים עולה כי חלק מהחריגות שנמצאו בבדיקות שהם ביצעו היו משמעותיות ביותר. כך לדוגמה, נמצאה במשלוח של צלחות לבנות עם הדפסה רמה של 1.2 מ"ג/ליטר קדמיום – פי 17 מהתקן!

כמו כן, בכלים רבים נמצאו חריגות ברמת העופרת, עד פי 176 מהתקן! זאת במקרה בו נמצאה נדידה של 352 מ"ג לליטר עופרת מקערה כאשר התקן מתיר עד 2 מ"ג לליטר בלבד.

יש לציין כי הפיקוח על היצרנים המקומיים ובשווקים בישראל, בניגוד לפיקוח על המוצרים בייבוא, הינו דליל ביותר. פיקוח זה מתבצע על ידי הממונה על התקינה במשרד הכלכלה. לפי נתונים שקיבלנו ממשרד הכלכלה בעקבות בקשת חופש מידע שהגשנו, בוצעו רק 7 בדיקות של התאמת מוצרים לתקן 1003 בחמש השנים האחרונות ומתוכן נמצא חריגה אחת (קרי 14% חריגות).

עקב הפיקוח הדליל ואחוז החריגות לא מבוטל, אנו ממליצים לכל מי שמעוניין להפחית את הסיכון לחשיפה לרמות גבוהות של עופרת וקדמיום להימנע משימוש בכלי קרמיקה צבועים או מעוטרים.